

Доценко В. А.
студентка 2-го курсу
факультету адвокатури та антикорупційної діяльності
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОЦЕДУРА ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДУ, ОТРИМАНОГО ВНАСЛІДОК АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У зв'язку зі збройною агресією проти нашої держави 24 лютого 2022 року, Указом Президента України було введено в дію правовий режим воєнного стану на території всієї нашої держави [1].

Війна продовжує досить негативно впливати на відносини, що виникають у суспільстві. Не виключенням є процедура оподаткування діяльності адвоката в період воєнного стану.

Варто зазначити, що особа, яка на індивідуальній основі займається професійною правничою допомогою являється самозайнятою особою, що прямо передбачено Законом України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» [2].

Дефініція «самозайнята особа» закріплена в положеннях Податкового кодексу України (далі – ПК України). Відповідно до ПК України, самозайнята особа – це особа, що сплачує податок, та яка зареєстрована в установленому законом порядку як фізична особа-підприємець (далі – ФОП), або ж виступає особою, яка здійснює професійну діяльність відповідно до чинного законодавства, за умови, що така особа не є працівником в межах такої діяльності. Говорячи про незалежну професійну діяльність, то ПК України вказує на те, що професійна діяльність адвоката у повній мірі відноситься до такої діяльності [3].

Відповідно по положень ПК України адвокат зобов'язаний сплачувати:

1. Єдиний соціальний внесок (далі – ЄСВ);
2. Основний податок;
3. Військовий збір.

Щодо ЄСВ, то його розмір відповідно до положень ПК України становить 22% від розміру мінімальної заробітної плати. Станом на 27.10.2022 рік, розмір мінімальної заробітної плати становить 6700 гривень, тому, розмір ЄСВ становить 1474 гривень (22% від 6700 гривень).

Щодо основного податку, то його розмір становить 18% від бази оподаткування, тобто, від суми доходу адвоката за певний проміжок часу (наприклад, якщо розмір доходу адвоката умовно становить 18000 гривень, то розмір основного податку становитиме 3240 гривень (18% від 18000 гривень)).

Останньою складовою оподаткування особи, яка здійснює професійну адвокатську діяльність виступає власне військовий збір, розмір якого

становить 1.5% від бази оподаткування, тобто, від суми доходу, отриманого в певний проміжок часу (наприклад, якщо розмір доходу адвоката умовно становить 18000 гривень, то розмір військового збору становитиме 270 гривень (1.5% від 18000 гривень).

Тобто, якщо умовно кажучи, місячний дохід адвоката становить 18000 гривень, то сума податків, яку він сплатить становитиме 4984 гривні (1474 гривні (ЄСВ) + 3240 гривень (основний податок) + 270 гривень (військовий збір)).

Проте, у зв'язку із введенням воєнного стану, податкове законодавство зазнало суттєвих змін, зокрема, Законом від 01.03.2022 року були внесені зміни в процедуру сплати ЄСВ. Відповідно до вищесказаних змін, на період дії правового режиму воєнного стану та до його скасування або припинення, особи, що здійснюють незалежну професійну діяльність (в тому числі адвокати) – звільняються від сплати ЄСВ [4].

Також, варто було б згадати Закон від 16.03.2022 року, яким були внесені зміни до ПК України та було визначено порядок дії його окремих норм в період воєнного стану. В Законі зазначається про те, що з 01.04.2022 року та на період дії правового режиму воєнного стану до моменту його скасування або припинення:

1. Фізичним особам-підприємцям – платника податків I та II груп надана можливість не сплачувати податки;

2. Що стосується фізичних осіб підприємців III групи, то на них покладено обов'язок зі сплати податку, ставка якого становила б 2% від отриманого доходу [5].

При цьому, законодавець не передбачив будьяких пільг для самозайнятих осіб, які незалежну професійну діяльність, до якої відповідно до положень ПК України також відноситься діяльність адвокатів, тобто, оподаткування доходів, що отримані в процесі адвокатської діяльності залишається без змін та здійснюється у повному обсязі. Тобто, адвокат повинен сплачувати Єдиний соціальний внесок, основний податок ставка якого становить 18% та військовий збір, ставка якого становить 1.5% від бази оподаткування.

Варто відзначити і те, що оподаткування адвокатів, що здійснюють індивідуальну адвокатську діяльність являється доволі специфічною темою. Аргументувати це можна тим, що адвокати на відміну від ФОП не можуть оподатковуватися за спрощеною системою оподаткування. Так, у певних випадках, ФОП можуть сплачувати податок у розмірі 20% від розміру мінімальної заробітної плати або 5% від отриманого доходу, в той час як адвокати та інші особи що здійснюють незалежну професійну діяльність повинні сплачувати 19.5% від суми отриманого доходу. Тобто, можна сказати те, що оподаткування адвоката порівняно з ФОП здійснюється на нерівних умовах.

Отже, можна сказати про те, що процедура оподаткування адвоката є доволі популярною темою, проте, в умовах дії правового режиму

воєнного стану набула не аби якої актуальності. Українське законодавство продовжує створювати дискримінаційні умови оподаткування осіб, які здійснюють індивідуальну професійну діяльність тощо. Саме тому, питання оподаткування осіб, що здійснюють незалежну професійну діяльність (в тому числі індивідуальну адвокатську діяльність) потребує активних змін, в першу чергу законодавчих.

Список використаної літератури:

1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24.02.2022 р. № 64/2022 (Із змінами, внесеними згідно з Указами Президента № 133/2022 від 14.03.2022 та № 259/2022 від 18.04.2022; редакція від 22.04.2022 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення: 26.10.2022)

2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. № 5076-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17#Text> (дата звернення: 26.10.2022)

3. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 26.10.2022)

4. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text> (дата звернення: 26.10.2022)

5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 р. № 2120-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#top> (дата звернення: 26.10.2022)

Науковий керівник: доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» ***Кубасенко Андрій Володимирович***